

N:o 223.

Af herr **Meurling**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning m. m.*

Genom Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:r 96 har till Riksdagen inkommit »förslag till förordning om ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning m. m.» Enligt detta förslag skulle en afsevärd förändring ske med dessa förrättningar.

I de flesta kommuner, åtminstone på landsbygden, försiggå under nuvarande förhållanden mantalsskrifningarna på följande sätt: Efter det pastor under de närmast föregående veckorna i olika delar af församlingen hållit förskrifningar för komplettering och justering af församlingsboken, hvarvid de mantalsskrifningsskyldige muntligen eller skriftligen fått meddela erforderliga uppgifter, möter pastor på utsatt ort och tid mantalsskrifningsförrättaren med den sålunda justerade församlingsboken. Pastor föreläser ur denna och mantalsskrifningsförrättaren inför i sin konceptlängd de ändringar, som skett sedan föregående år. Skulle några fel därvid insmyga sig, rättas dessa, då mantalslängden sedan öfversändts till pastor att af honom justeras.

Annorlunda blir förhållandet om bestämmelserna i Kungl. Maj:ts proposition skulle vinna gällande kraft. Sedan de uppgiftsskyldige såsom hittills vid af pastor anställda förskrifningar lämnat sina uppgifter, skola de förpliktas att ytterligare vid själfva mantalsskrifningen aflämna skriftliga uppgifter efter utförligt formulär ej blott om sig själfva och sina

familjer utan ock i åtskilliga fall äfven om sådana, som själfva äro pliktiga att vid samma tillfälle om sig lämna skriftliga uppgifter. Och skola alla dessa uppgifter för att kunna godkännas vara försedda med intyg af pastor, att de af honom blifvit granskade och jämförda med församlingsboken. Tillika skall hvarje efter senaste mantalsskrifning ingången afhandling angående ägande-, åbo- och arrenderätt till fast egendom af fastighetens innehafvare äfven för mantalsskrifningsförrättaren uppvisas.

Enhvar kan lätt finna, hvilken besvärlig börda genom dessa föreskrifter pålægges landsbygdens befolkning, där många hafva milslånga vägar till förrättningsstället och knappast kunna fullgöra sin skyldighet utan att anlita personers hjälp, hvilka nog icke utan ersättning åtaga sig sådan hjälpräckning och således här få tillfälle till ett hittills på landsbygden okänt sätt att beskatta dem, som där bygga och bo. Då vidare uppgifterna icke godkännas, förrän deras enlighet med pastors församlingsbok blifvit styrkt, så kunna ju dessa skriftliga uppgifter icke blifva mera pålitliga än de, som gifvas direkt från pastor ur församlingsboken, ty församlingsbokens anteckningar komma ju att ligga till grund för uppgifterna från båda hållen. Tvärtom har man anledning att befara mera oreda genom den föreslagna anordningen. I blott medelstora församlingar skola mantalsuppgifterna kunna uppgå till flera hundra och i många församlingar skola de räknas i tusental. Klart är att granskningen af ett så stort antal skriftliga aktstycken på den korta tid, som för detta ändamål står till buds, ej kan ske med den noggrannhet, som här afses. Hittills hafva blott de skrifkunnige varit skyldiga att aflämna skriftliga mantalsuppgifter. I praktiken har denna föreskrift vanligen tillämpats så, att med få undantag landsbefolkningen vid dessa tillfällen ej anmält sig såsom skrifkunniga, och de flesta mantalsskrifningsförrättare hafva för denna underlåtenhet känt sig tacksamma, emedan de uppgifter, som aflämnats, ofta varit ofullständiga och delvis olika med pastors uppgifter och därför blott föranledt osäkerhet och onödigt besvär.

Förslag att till mantalsskrifningen så affordra hvarje mantalsskrifningsskyldig mer eller mindre utförliga skriftliga uppgifter hafva flera gånger påyrkats, men hittills icke vunnit Riksdagens bifall. Man har insett, huru betungande en sådan anordning måste blifva för allmänheten, utan att medföra motsvarande nytta. Villigt må erkännas, att å en del ställen kunna omständigheterna vara sådana, att många icke ordentligt låta kyrkoskrifva sig och att många icke vid pastors förskrifningar aflämna nödiga uppgifter. Under sådana förhållanden finnes naturligtvis

ingen annan utväg än den af Kungl. Maj:t föreslagna. Men icke bör väl hela den ordentliga delen af befolkningen underkastas onödiga och betungande besvär för dessa oordentligas skull. Det må väl vara nog, om dessa oordentliga åläggas de skyldigheter, som Kungl. Maj:ts proposition föreslår. Vidare torde kunna ifrågasättas, huruvida det kan vara lämpligt att här intaga den i § 1 mom. 1 3) af Kungl. Maj:ts proposition föreslagna bestämmelsen, att mantalsuppgiften jämväl skall upptaga beloppet af den årliga afgäld eller hyra, som erlägges för hvarje utarrenderad fastighet eller uthyrd lägenhet inom distriktet. Sådana uppgifter antecknas icke i församlingsboken och deras riktighet kan naturligtvis icke bestyrkas af pastor. Bör icke den uppgiften hellre gifvas till taxeringsnämnden?

Föreskriften i § 10, att den längd, som pastor har att tillstålla häradsskrifvaren före den 15 januari, icke skall upptaga de personer, hvilka uttagit flyttningsbetyg till annan församling, såvida icke från pastor därstädes eller på annat tillförlitligt sätt underrättelse erhållits, att de dit inflyttat, måste ofta föranleda, att personer mantalsskrifvas på två ställen, dels emedan numera icke på utflyttningsbetygen antecknas, om dessa äro utfärdade före eller efter mantalsskrifningen, dels emedan pastorerna icke äro skyldiga att om personers inflyttning underrätta pastorsämbetena i de församlingar, hvarifrån de utflyttat. Möjligheten, att ett afhämtadt flyttningsbetyg icke i behörig tid inlämnas till pastor i inflyttningsorten, är ju ock lika stor antingen betyget uttagits före eller efter mantalsskrifningen.

Faran, att personer kunna undandraga sig mantalsskrifning, undanröjes sålunda icke genom denna föreskrift.

Om mantalsskrifningarna få fortgå på sätt hittills skett och således icke behöfva föranleda någon stor folksamling, synes ock bestämmelsen i § 7 om kronolänsmans obligatoriska närvaro vid dessa förrättningar vara tämligen öfverflödig.

Med anledning af hvad härofvan blifvit anfördt, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade besluta,

1) att den skriftliga mantalsuppgift, som omförmäles i § 4 mom. 1 af Kungl. Maj:ts »förslag till förordning angående ändrad lydelse i vissa §§ i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning m. m.» endast må åläggas den, som ej muntligen eller skriftligen vid af pastor anställd förskrifning lämnat nöjaktiga uppgifter för församlingsbokens justering;

2) att beloppet af den årliga afgäld eller hyra, som erlägges för hvarje utarrenderad fastighet eller uthyrd lägenhet inom distriktet, icke må af ägaren behöfva till mantalsskrifningen uppgifvas;

3) att föreskriften i § 7 mom. 1 om vederbörande länsmans närvaro vid mantalsskrifningen ej må behöfva alltid tillämpas; samt

4) att i § 10 mom. 1 första stycket orden: »de sistnämnda dock endast såvida de — — dit inflyttade icke må i mantalsförordningen införas.

Stockholm den 27 mars 1909.

Ch. Meurling.